Controleprotocol 2021

Gemeente Waterland

Inhoud

Inhoud **1**

Inleiding **3**
Doelstelling 3
Controleobject 3
Wettelijk kader 3
Communicatie 3

Algemene uitgangspunten **4**

Proces controleprotocol **5**

1. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties 5
Algemeen 5
Goedkeuringstoleranties 5
Rapporteringstoleranties 5

2. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing 6

3. Interne controle 6

4. Communicatie en periodiek overleg 6

5. Rapportering door de accountant 6
Managementletter (interim-controle) 6
Verslag van bevindingen 6
Uitgangspunten voor de rapportagevorm 7
Controleverklaring 7

Bijlagen **8**

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving rechtmatigheidscontrole (normenkader) 9

Bijlage 2: Instrumenten ter voorkoming misbruik en oneigenlijk gebruik van gelden 16
Subsidiering 16
Sociale zaken 16
Onderwijs 17
Personeelszaken 17

Bijlage 3: Communicatie en periodiek overleg 18

Bijlage 4: Rapportage 19

Inleiding

Doelstelling
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeuring- en rapporteringstoleranties voor de jaarrekening van de gemeente Waterland. De raad kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen.

Controleobject
Object van de controle zijn de jaarstukken en daarmede tevens het financiële beheer van het desbetreffende jaar zoals uitgeoefend door of namens het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Waterland.

Wettelijk kader
Artikel 213 van de Gemeentewet (GW) schrijft voor dat de raad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft de raad nadere aanwijzingen voor te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties. De accountant mag verwachten dat de gemeente inzichtelijk maakt welke wet- en regelgeving van toepassing is.

De raad heeft op 20 november 2003, gelet op artikel 213 GW en het Besluit accountantscontrole gemeenten, de Controleverordening gemeente Waterland vastgesteld. Het bij de controle te hanteren normenkader is als bijlage bij het onderhavige controleprotocol toegevoegd en zal als zodanig worden vastgesteld. Met dit controleprotocol stelt de raad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn.

Communicatie
Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemming-)overleg plaats tussen de accountant, de auditcommissie, het managementteam, de portefeuillehouder financiën, het financieel management, het college van burgemeester en wethouders en de raad (bijlage 3).

Algemene uitgangspunten

Zoals in artikel 213 GW is voorgeschreven is de accountantscontrole op de jaarrekening gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 GW (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 GW, alsmede de uitgangspunten en standpunten van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de aanwijzingen en beroepsvoorschriften van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen".

Proces controleprotocol

1. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Algemeen

De accountant hanteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten, balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en deelwaarnemingen en extrapolaties.

Goedkeuringstoleranties

De goedkeuringstolerantie is het maximale bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring. In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen zoals deze door de gemeente Waterland worden gehanteerd.

Goedkeuringstolerantie[1]:	Goedkeurende controleverklaring	Controleverklaring met beperking	Controleverklaring van oordeelonthouding	Afkeurende controleverklaring
Fouten in de jaarrekening	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$		$\geq 3\%$
Onzekerheden in de jaarrekening	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	
Benoeming fouten:		Van materieel belang	Van wezenlijk belang	

De goedkeuringstolerantie komt overeen met het wettelijk minimum en is overeenkomstig de eisen van artikel 2 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Deze toleranties zijn afzonderlijk van toepassing op de aspecten getrouwheid en financiële rechtmatigheid. Van de accountant wordt naast deze kwantitatieve benadering bij de weging van fouten en onzekerheden ook een kwalitatieve beoordeling verwacht (professional judgement).

De raad kan de goedkeuringstolerantie lager vaststellen. Dat betreft dan een totale jaarrekening, of een deelverantwoording van een onderdeel, waarover een aparte accountscontrole wordt gevoerd. Het verlagen van de goedkeuringstolerantie zal als consequentie hebben dat de accountant sneller een niet goedkeurende verklaring zal afgeven en dat de hoeveelheid uit te voeren werkzaamheden zullen toenemen.

Rapporteringstoleranties

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie onderkend. De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Voor de rapporteringstolerantie is als maatstaf gesteld dat de accountant op het niveau van programma's in de begroting elke fout of onzekerheid ≥ 10% van de goedkeuringstolerantie rapporteert.

[1] De percentages zijn op basis van een % van de lasten, inclusief dotaties aan reserves

2. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountant maakt voor de controle op rechtmatigheid gebruik van het normenkader dat in dit controle protocol is opgenomen (bijlage 1). Het normenkader omvat de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente Waterland zelf en is limitatief gericht op:

- de naleving van wettelijke kaders, zoals die in het normenkader van de rechtmatigheidscontrole is opgenomen (bijlage 1). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- de naleving van de volgende kaders:
  - de begroting;
  - financiële verordening ex artikel 212 GW;
  - de controleverordening ex artikel 213 GW;
  - onderzoeken doelmatigheid- en doeltreffendheid ex artikel 213a GW.
- overige kaders zoals opgenomen in de kolom het normenkader voor de “rechtmatigheids-controle” (bijlage 2 van dit controleprotocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Uitzondering hierop vormen aanbesteding- en subsidieregels en mandaat- en delegatiebepalingen voor zover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant. Voorts kunnen interne regels wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van “hogere” besluiten, maar deze regels zijn op zich geen object van onderzoek. Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

3. Interne controle

Bij de beoordeling van de jaarrekening maakt de accountant gebruik van de werkzaamheden die zijn uitgevoerd met betrekking tot de interne controle. Deze werkzaamheden worden gedeeld met de accountant en indien nodig afgestemd qua selecties en test aantallen. In gezamenlijk overleg met de accountant kan ook de scope en testaanpak van de werkzaamheden bijgesteld worden. De uitvoering van de interne controle werkzaamheden ondersteund zo een efficiënte controleaanpak van de accountant.

4. Communicatie en periodiek overleg

In de verordening ex. artikel 213 GW is in artikel 7 de volgende zinsnede opgenomen: “De accountant bespreekt voorafgaand aan de raadsbehandeling van de jaarstukken het verslag van de bevindingen met (een voor dit doel door de raad ingestelde vertegenwoordiging van) de raad”. In bijlage 3 is het communicatietraject nader uitgewerkt.

5. Rapportering door de accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Managementletter (interim-controle)

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht (managementletter) aan het college van Burgemeester en Wethouders en in afschrift aan de raad.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de GW wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college van Burgemeester en Wethouders. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in onderdeel 1 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid, uitmondend in een oordeel over de jaarrekening Deze accountantsverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de jaarrekening kan vaststellen die door het college van Burgemeester en Wethouders is opgesteld.

In bijlage 4 worden de rapportagemomenten nader vastgelegd.

Bijlagen

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving rechtmatigheidscontrole (normenkader)

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole voor de gemeente Waterland relevante algemene wet- en regelgeving. Dit overzicht moet als volgt worden gelezen:

1. in de eerste kolom wordt een algemene omschrijving gegeven die overeenkomt met de indeling van de programmabegroting;
2. in de tweede kolom wordt één en ander nader uitgewerkt naar de specifieke activiteiten welke onder zo'n programma kunnen vallen;
3. in de derde kolom wordt het taakveld beschreven welke dezelfde indeling volgt als van de programmabegroting inclusief de nummering zoals bepaald door de Informatie voor Derden (Iv3)-Informatievoorschrift structuur.
4. in de kolom wetgeving extern wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden aangegaan worden onder meer ontleend aan de begroting en de beheers verordening;
5. de meest gebruikelijke verordeningen en besluiten zijn in de laatste kolom opgenomen.

Op de volgende pagina's is het normenkader van gemeente Waterland weergegeven.

Programma's / producten	Programma onderdeel	Taakveld	Wetgeving extern	Regelgeving intern
1. Ruimtelijk domein	1.01 Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Wet veiligheidsregio's	
		1.2 Openbare orde en veiligheid	Gemeentewet Drank- en Horecawet Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur Winkeltijdenwet Wet natuurbescherming Burgerlijk Wetboek Boek 5 Wet op de Kansspelen Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	Algemene Plaatselijke Verordening Waterland 2010 Bibob beleidsregels Gemeente Waterland 2017 Verordening winkeltijden gemeente Waterland 2005 Mandaat toezichthouders VrZW Verordening dode gezelschapsdieren Waterland 2012
	1.02 Economie en toerisme	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Gemeentewet	Beleidsregels standplaatsen gemeente Waterland 2016 Verordening markt- en standplaatsgelden gemeente Waterland 2021 Marktreglement Weekmarkt Monnickendam 2013 Weekmarktverordening Waterland
		3.41 Economische promotie algemeen	Algemene wet bestuursrecht	Uitvoeringsregeling subsidies gemeente Waterland 2021
	1.03 Ruimtelijke ordening en wonen	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Leegstandswet Woningwet Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte Huisvestingswet 2014 Burgerlijk Wetboek Boek 7 Titel 4 Huur Wet op de huurtoeslag Besluit verplichte afkoop woninggebonden subsidies Wet bevordering eigenwoningbezit	Regionale Huisvestingsverordening Waterland 2020 Regionale beleidsregels urgentie Waterland 2020 Lokale beleidsregels urgentie gemeente Waterland 2020 Mandaatbesluit Markermeerdijken Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 2019 gemeente Waterland
		8.1 Ruimtelijke ordening	Wet ruimtelijke ordening Besluit op ruimtelijke ordening Waterwet Onteigeningswet Wet voorkeursrecht gemeenten	Nota grondbeleid 2018 Bouwverordening Nota uiterlijk van Bouwwerken Verordening naamgeving en nummering (adressen) Verordening op de heffing en invordering van leges gemeente Waterland 2021 Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Waterland 2008 Regels van de beheersverordening "Galgeriet"
		8.3 Wonen en bouwen	Woningwet Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Beleidsregels Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Waterland 2016

Programma's / producten	Programma onderdeel	Taakveld	Wetgeving extern	Regelgeving intern
2. Openbaar domein	2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW) Wegenverkeerswet 1994 Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) Wet personenvervoer 2000 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht Burgerlijk Wetboek Boek 8 Wet personenvervoer 2000	Verkeersverordening Waterland Wegsleepverordening gemeente Waterland Algemene Plaatselijke Verordening Waterland 2010 Algemene verordening ondergrondse infrastructuur gemeente Waterland 2016 Uitvoeringsregeling behorende bij de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Waterland 2016 Schadevergoedingsregeling behorende bij de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Waterland 2016
		2.2 Parkeren	Gemeentewet Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften	Parkeerverordening Waterland 2017 Beleid Parkeerbehoefte, laad- en losruimte gemeente Waterland Beleidsregels parkeerschijfzones Waterland 2017 Beleidsregels parkeervergunningen Waterland 2017 Verordening parkeerbelastingen gemeente Waterland 2021
		2.3 Recreatieve havens	Binnenvaartpolitiereglement	Verordening haven-, kade- en liggelden gemeente Waterland 2021
		2.4 Economische havens en waterwergen	Wrakkenwet Scheepvaartverkeerswet	
		7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Gemeentewet Wet op lijkbezorging	Verordening lijkbezorgingsrechten gemeente Waterland 2021 Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Waterland 2012
	2.02 Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	Algemene wet bestuursrecht	Beleidsregels subsidies gemeente Waterland 2021
		5.2 Sportaccomodaties		
		5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Wet op het specifiek cultuurbeleid	Beleidsregels subsidies gemeente Waterland 2021
		5.5 Cultureel erfgoed	Erfgoedwet	Erfgoedverordening gemeente Waterland 2010
		5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wet natuurbescherming Kaderwet EZK- en LNV-subsidies Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Bomenverordening Waterland 2010
	2.03 Milieu	7.2 Riolering	Wet milieubeheer	Verordening rioolheffing gemeente Waterland 2021 Verordening eenmalig rioolaansluitrecht Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater Gemeente Waterland 2013
		7.3 Afval		Afvalstoffenverordening gemeente Waterland 2004 Verordening afvalstoffenheffing gemeente Waterland 2021 Verordening reinigingsheffing gemeente Waterland 2021 Subsidieverordening oud papier gemeente Waterland 2006-2007
		7.4 Milieubeheer	Wet belastingen op milieugrondslag Besluit verplicht bodemonderzoek bedrijfsterreinen Wet bodembescherming Wet geluidhinder Wet milieubeheer Activiteitenbesluit milieubeheer Wet natuurbescherming	Uitvoeringsregeling duurzaamheidsfonds bestaande woningen Waterland 2021-2025 Uitvoeringsregeling subsidie energiebesparende maatregelen woningen Waterland

Programma's / producten	Programma onderdeel	Taakveld	Wetgeving extern	Regelgeving intern
3. Sociaal domein	3.01 Onderwijs	4.1 Openbaar basisonderwijs	Wet op het primair onderwijs	Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Waterland
		4.2 Onderwijshuisvesting	Wet op het voortgezet onderwijs Wet educatie en beroepsonderwijs	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Waterland 2016 Verordening financiële en materiële gelijkstelling onderwijs gemeente Waterland
		4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Wet op de expertisecentra	Beleidsregels computerregeling voor schoolgaande kinderen gemeente Waterland 2016 Verordening leerlingenvervoer gemeente Waterland 2014
	3.02 Sociale voorzieningen	6.x Sociale voorzieningen	Algemene wet bestuursrecht Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	Algemene subsidieverordening gemeente Waterland 2021 Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Waterland 2020 Uitvoeringsregeling maatschappelijke ondersteuning gemeente Waterland 2015 Uitvoeringsregeling maatschappelijke ondersteuning gemeente Waterland 2020 Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Waterland 2020 Uitvoeringsregeling adviesraad Sociaal Domein gemeente Waterland 2019
			Participatiewet Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ	Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Waterland 2015 Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Waterland 2015 Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Waterland 2015 Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Waterland 2015 Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Waterland 2015 Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet gemeente Waterland 2015 Verordening individuele studietoeslag Participatiewet gemeente Waterland 2015 Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Waterland 2015 Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet en Wet sociale werkvoorziening gemeente Waterland 2019 Beleidsregels krediethypotheek gemeente Waterland 2015 Beleidsregels terugvordering- en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 Beleidsregels verhaal Participatiewet gemeente Waterland 2015 Uitvoeringsregeling re-integratiesubsidies gemeente Waterland 2015 Beleidsregels maatschappelijke participatie volwassenen gemeente Waterland 2016 Beleidsregels individuele inkomenstoeslag Participatiewet gemeente Waterland 2015 Beleidsregels taaleis Participatiewet 2016 Mandaatregeling Zelfstandigenloket gemeente Waterland 2019 Verlenging beleidsregels Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) gemeente Waterland
			Wet sociale werkvoorziening	Verordening wachtlijstbeheer Wsw Waterland 2008 Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet en Wet sociale werkvoorziening gemeente Waterland 2019 Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wsw Waterland 2008

Programma's / producten	Programma onderdeel	Taakveld	Wetgeving extern	Regelgeving intern
3. Sociaal domein	3.02 Sociale voorzieningen	6.x Sociale voorzieningen	Sociale en fiscale wetgeving Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Waterland 2010 Uitvoeringsregeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen gemeente Waterland 2015
			Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Waterland 2021
			Jeugdwet Besluit Jeugdwet	Verordening Zorg voor de Jeugd gemeente Waterland 2018 Uitvoeringsregeling Zorg voor de jeugd gemeente Waterland 2018 Uitvoeringsregeling adviesraad Sociaal Domein gemeente Waterland 2019
			Wet Inburgering Vreemdelingenwet 2000	
			Wet kinderopvang Besluit kinderopvangtoeslag	Beleidsregels handhaving kinderopvang gemeente Waterland 2021 Uitvoeringsregeling tegemoetkomingen kinderopvang gemeente Waterland 2021
	3.03 Volksgezondheid	7.1 Volksgezondheid	Wet publieke gezondheid	
4. Bestuur	4.01 Bestuur	0.1 Bestuur	Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers	Verordening rechtspositie wethouders, raadsleden en duo-raadsleden gemeente Waterland 2015 Verordening Auditcommissie gemeente Waterland 2020 Griffieregeling gemeente Waterland 2020 Reglement van orde gemeenteraad Waterland Verordening op de lokale rekenkamercommissie van de Gemeente Waterland 2010
		0.2 Burgerzaken	Burgerlijk wetboek 1 Gemeentewet Wet basisregistratie personen Paspoortwet Wet grondslag voor de heffing van rechten voor de Nederlandse identiteitskaart Kieswet Wet rechten burgerlijke stand	Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Waterland 2014 Uitvoeringsregeling gegevensverstrekking basisregistratie personen Waterland 2014 Verordening op de heffing en invordering van leges gemeente Waterland 2021 Privacybeleid gemeente Waterland 2019 Verordening inrichting antidiscriminatievoorziening gemeente Waterland 2009 Inspraakverordening Waterland 2005

Programma's / producten	Programma onderdeel	Taakveld	Wetgeving extern	Regelgeving intern
5. Algemene dekkingsmiddelen	5.01 Dividend	0.51 Treasury/dividend	Wet financiering decentrale overheden	
	5.02 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	0.61 OZB woningen	Wet waardering onroerende zaken	Verordening onroerende zaakbelasting gemeente Waterland 2021
		0.62 OZB niet-woningen	Algemene wet inzake rijksbelastingen	
		0.63 Parkeerbelasting	Gemeentewet Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften	Verordening parkeerbelastingen gemeente Waterland 2021 Parkeerverordening Waterland 2017
		0.64 Belastingen overig	Gemeentewet Invorderingswet	Verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten gemeente Waterland 2021 Verordening hondenbelasting gemeente Waterland 2021 Verordening Precariobelastingen gemeente Waterland 2021
		3.42 Economische promotie forensenbelasting		Verordening forensenbelasting gemeente Waterland 2021
		3.43 Economische promotie toeristenbelasting		Verordening toeristenbelasting gemeente Waterland 2021 Verordening watertoeristenbelasting gemeente Waterland 2021
	5.04 financiering	0.52 Treasury/financiering	Grondwet Burgerlijk Wetboek 5 Gemeentewet Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten Algemene wet bestuursrecht Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme Financiële-verhoudingswet Besluit financiële verhouding 2001	Financiële verordening gemeente Waterland 2016 Controleverordening gemeente Waterland Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Mandaat, volmacht en machtigingregeling gemeente Waterland 2016

Programma's / producten	Programma onderdeel	Taakveld	Wetgeving extern	Regelgeving intern
6. Overhead	6.01 Overhead	0.4 Overhead: Inkopen en contractbeheer	Europese aanbestedingsrichtlijnen Aanbestedingswet 2012 Aanbestedingsbesluit Gids Proportionaliteit Aanbestedingsreglement Werken 2016	
		0.4 Overhead: Archiefbeheer	Archiefbesluit 1995 Archiefwet 1995	Archiefverordening gemeente Waterland 2014
		0.4 Overhead: Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	Ambtenarenwet 2017 Cao Gemeenten Wet normalisering rechtspositie ambtenaren Arbeidsomstandighedenwet Wet arbeid en zorg Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers Wet normering topinkomens Algemene Ouderdomswet Algemene nabestaandenwet Wet langdurige zorg Ziektewet Werkloosheidswet Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen	CAR-UWO Gemeente Waterland 2016 Beleidsregel individueel keuzebudget gemeente Waterland 2017
		0.4 Overhead: Financieel middelenbeheer	Grondwet Burgerlijk Wetboek 5 Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden Regeling schatkistbankieren decentrale overheden Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden Gemeentewet Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten Wet gemeenschappelijke regelingen Algemene wet bestuursrecht Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme Wet op de omzetbelasting 1968 Wet op het BTW-compensatiefonds Financiële-verhoudingswet Besluit financiële verhouding 2001	Financiële verordening gemeente Waterland 2016 Leidraad Invordering gemeente Waterland 2019 Controleverordening gemeente Waterland Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Waterland Mandaat, volmacht en machtigingregeling gemeente Waterland 2016
7. Vennootschapsbelasting	7.01 Vennootschapsbelasting	0.9 Vennootschapsbelasting	Wet op de vennootschapsbelasting 1969	

Bijlage 2: Instrumenten ter voorkoming misbruik en oneigenlijk gebruik van gelden

Voorwaarden opgenomen in verordeningen op het gebied van subsidiëring, sociale zaken, onderwijs en personeelszaken ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van gelden

Subsidiering

Subsidieverordening oud papier

- Gedateerde weegbrieven en kwijtscheldingsbewijzen.

Subsidieverordening gemeentelijke monumenten (opgenomen in de erfgoedverordening)

- Definitieve subsidievaststelling nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd, gereed gemeld en akkoord bevonden;
- Voorgeschreven aanvraagformulier met bijlagen (begroting, werkomschrijving, bouwtekeningen, naam en adres van uitvoerder);
- Gereed melding onder overleg van afrekeningen en betaalbewijzen;
- Uitbetaling nadat de werkzaamheden zijn gecontroleerd en akkoord bevonden en de definitieve vaststelling van de subsidie heeft plaatsgevonden.

Algemene Subsidieverordening

- Aanvraag moet zijn voorzien van bijlagen (balans met toelichting, gelieerde rechtspersonen, voorgenomen en doorgevoerde wijzigingen van de statuten, bestuurssamenstelling, opgave van andere subsidiemogelijkheden die nog openstaan, oprichtingsakte, etc.);
- Termijnen voor aanvragen van de vaststelling (incl. financieel verslag en activiteitenverslag).

Sociale zaken

Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Waterland 2015

- Het college stelt periodiek, minimaal eens per 4 jaar, een plan vast voor de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de wet, waaronder de bestrijding van fraude en misbruik.
- Het college maakt gebruik van middelen die de wet biedt om misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet tegen te gaan.
- Het college vordert de kosten van de uitkering terug in gevallen van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik.
- Het college kan aangifte doen bij het Openbaar Ministerie.
- Als belanghebbende zijn verplichtingen niet of onvoldoende nakomt, verlaagt het college de uitkeringsnorm conform de afstemmingsverordening, legt hij een boete op bij het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht en vordert de onterechte verstrekte uitkering terug.

Het college maakt gebruik van de volgende overige instrumenten:

- sociale recherche
- verwerking misdragingen in het systeem (recidive)
- maatregelgesprekken bij fraude
- maatregelgesprekken bij niet verschijnen op afspraak of niet inleveren van PV
- periodieke samenloop controle (Inlichtingenbureau)
- pilot opsporen van fraude met big data (d.m.v. algoritme)

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Waterland 2015

- Bij gedragingen waardoor verplichtingen niet of onvoldoende worden nagekomen, kan het college een besluit nemen tot het opleggen van een verlaging van de uitkeringsnorm. Deze categorieën van gedragingen, de hoogte en duur van de verlaging zijn beschreven in de verordening.
- Bij tekortschietend besef van verantwoordelijkheid, kan het college een besluit nemen tot opleggen van een verlaging van de uitkeringsnorm. Deze categorieën van gedragingen, de hoogte en duur van de verlaging zijn beschreven in de verordening.
- Bij zeer ernstige misdragingen wordt een verlaging opgelegd van de uitkeringsnorm.

- Het college heeft de bevoegdheid om de uitkering o.g.v. de IOAW of IOAZ tijdelijk of blijvend te weigeren, als de belanghebbende inkomen had kunnen verwerven.

Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Waterland 2015
Het college kan besluiten om bij een bestuurlijke boete wegens recidive gedurende een aantal maanden de boete met de beslagvrije voet te verrekenen.

Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet gemeente Waterland 2015
- Het verzoek wordt ingediend middels een door het college vastgesteld formulier.
- De hoogte van de toeslag wordt beschreven in de verordening.

Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Waterland 2015
- Het college kan een voorziening beëindigen om redenen die zijn beschreven in deze verordening.
- De soorten voorzieningen, doelgroep, duur en de maximale bedragen zijn beschreven in de verordening.
- Het college stelt nadere regels ten aanzien van doelgroep, duur van de subsidie, de hoogte en de verplichtingen van bepaalde voorzieningen.

Verordening individuele studietoeslag Participatiewet gemeente Waterland 2015
- De hoogte, periode en betaling van de toeslag staat beschreven in de verordening.

Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Waterland 2015
- De doelgroep en de wijze van loonwaarde bepaling staat beschreven in de verordening.

Onderwijs

Verordening leerlingenvervoer gemeente Waterland 2014
- Ouders zijn verplicht om wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de verstrekte bekostiging onverwijld door te geven;
- Er kan bevestiging gevraagd worden van derden over de fysieke aanwezigheid van de leerling op school welke aangesloten wordt op de declaratie.

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Waterland 2016
- Verplicht gesteld aanvraagformulier en bijlagen;
- Verplichte gegevensverstrekking door bevoegd gezag d.m.v. vastgesteld formulier;
- Bij de beslissing over de goedkeuring van een bouwplan stellen B&W eveneens vast of de feiten en omstandigheden ten tijde van de vaststelling van het programma, al dan niet ingrijpend zijn gewijzigd;
- Aanspraak op vergoeding van een voorziening vervalt, indien niet door de aanvrager voor 1 oktober van het jaar volgend op de vaststelling van het programma een bouwopdracht is verleend dan wel een koop-, huur- of erfpachtovereenkomst is gesloten en een afschrift daarvan niet voor 15 oktober daaropvolgend aan B&W is gezonden.

Personeelszaken

Aan uitbetaling van gelden of bij wijziging in bestaande financiële afspraken ligt een besluit ten grondslag. De vorm van dit besluit kan verschillen. Afhankelijk van de aard van het besluit betreft het een college besluit, een in mandaat genomen besluit of een declaratieformulier.

Bijlage 3: Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd:

Overlegstructuur	Aantal per jaar	Toelichting
Auditcommissie	Minimaal 2	Voorafgaand aan de accountantscontrole vindt een afstemmingsoverleg plaats tussen de auditcommissie en de accountant met de mogelijkheid om specifieke aandacht te laten besteden aan bepaalde posten of organisatieonderdelen. Verder bespreekt en evalueert de auditcommissie met de accountant de werkzaamheden en bevindingen van de accountant naar aanleiding van de interim en jaareinde controle en het concept verslag van bevindingen voorafgaand aan de raadsbehandeling van de jaarstukken. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen/gebeurtenissen worden tussentijds teruggekoppeld aan de auditscommissie.
Financieel management	Minimaal 3	De gemeentesecretaris en de concerncontroller zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interim-controle (op basis van de concept managementletter) en de jaareinde controle (op basis van het concept rapport van bevindingen). Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
Management team	PM	Op verzoek zal de accountant nader overleg hebben met de teammanagers als verantwoordelijken voor de relevante primaire processen. Op verzoek zal de accountant verschijnen in het overleg van het directie en managementteam (DMT).
Portefeuillehouder Financiën	2	Bespreking bevindingen interim-controle en jaareinde controle.
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college en gemeenteraad. De accountantsverklaring en het verslag van bevindingen worden in het college besproken met mogelijkheid om te reageren vóór de behandeling in de gemeenteraad

Bijlage 4: Rapportage

De volgende standaard rapportagevormen worden onderkend:

Beschrijving	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter dan wel verslag van bevindingen interim-controle, uit te brengen uiterlijk 1 december van het boekjaar	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang groeiproces invoering rechtmatigheid.	College
Verslag van bevindingen jaarrekening (gelijktijdig met het aanbieden van de jaarrekening aan de raad)	Na afronding van de controle van de jaarrekening	Het gaat hierbij om bevindingen: fouten, onzekerheden m.b.t. de getrouwheid en rechtmatigheid (in relatie tot de controletoleranties) of de inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties.	Raad
Accountantsverklaring (gelijktijdig met het aanbieden van de jaarrekening aan de raad)	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Het oordeel van de accountant over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft i.o.m. verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Raad

Uitgangspunten voor de rapportagevorm
Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in paragraaf 1 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.